

TISKOVÁ ZPRÁVA

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**

Jilská 1, Praha 1

Tel.: 286 840 129

E-mail: nadezda.cadova@soc.cas.cz

Postoje českých občanů k NATO a obraně ČR - leden 2015

Technické parametry

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v15-01</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>12. – 19. 1. 2015</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1021</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>241</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem – kombinace dotazování PAPI a CAPI</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>PM.40, PM.150, PM.153</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>12. února 2015</i>
<i>Zpracovala:</i>	<i>Naděžda Čadová</i>

V lednu 2015 byly do výzkumu Naše společnost zařazeny otázky týkající se NATO. Zkoumány byly obecné postoje českých občanů k obraně ČR, názory na potřebnost existence NATO a na vliv, který má existence a jednání NATO na bezpečnost svých členů, na vztahy uvnitř a vně organizace, na mír a stabilitu a na řešení hrozby terorismu.

Obecné názory na obranu státu byly zjišťovány pomocí souhlasu či nesouhlasu s předloženými výroky (viz tabulku 1). Mínění veřejnosti je v tomto případě poměrně rozporuplné. Naprostá většina občanů (89 %) souhlasí, že suverenitu státu je potřebné bránit za každou cenu. Ovšem stejně tak si přibližně tři pětiny myslí, že je zbytečné uvažovat o obraně státu, jelikož rozhodují velmoci (58 %), a podle bezmála dvou třetin (64 %) občanů, kdyby k něčemu došlo, stejně bychom se neubránili. V názorech na další dva výroky byla česká veřejnost značně rozpolcena, když podíly souhlasících a nesouhlasících byly prakticky vyrovnané. O tom, že náklady na obranu zbytečně zatěžují státní rozpočet, je přesvědčena necelá polovina populace (45 %), nesouhlas s výrokem uvedlo 47 % oslovených. Více než dvě pětiny dotázaných (43 %) vyjádřily názor, že armáda ČR je na úrovni armád západních zemí,

srovnatelný podíl (42 %) byl ale přesvědčen o opaku.

Tabulka 1: Souhlas/nesouhlas s výroky o obraně (v %)¹

	rozhodně souhlasí	spíše souhlasí	spíše nesouhlasí	rozhodně nesouhlasí
Suverenitu státu je třeba za každou cenu bránit.	49	40	6	1
Náklady na obranu státu zbytečně zatěžují státní rozpočet.	16	29	35	12
Naše armáda je na úrovni armád vyspělých západních zemí.	11	32	30	12
Kdyby k něčemu došlo, stejně bychom se neubránili.	24	40	18	7
Je zbytečné uvažovat o obraně státu, protože o takové malé zemi, jako jsme my, stejně rozhodují velmoci.	23	35	24	11

Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří spontánní odpovědi *nevím*.

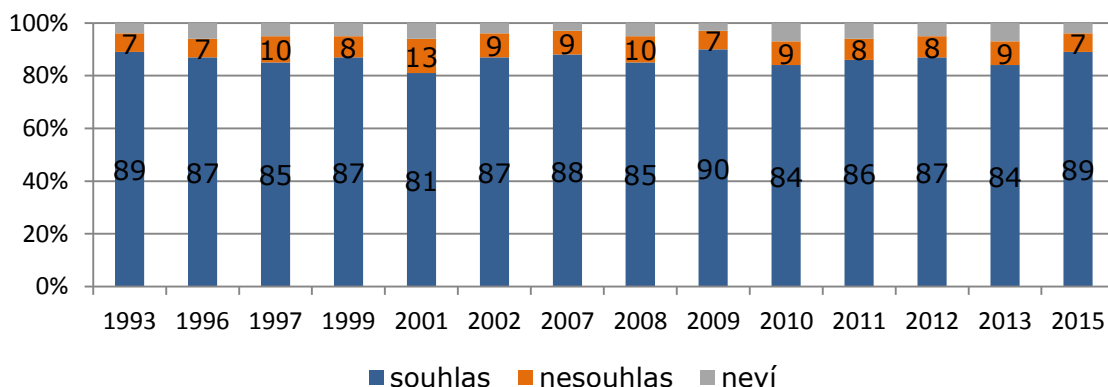
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., *Naše společnost 12. – 19. 1. 2015, 1021 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.*

V názorech na obranu státu nebyly mezi jednotlivými skupinami obyvatel výraznější rozdíly, pouze k výroku, že náklady na obranu státu zbytečně zatěžují státní rozpočet, se častěji přiklonili lidé starší 60 let, důchodci, ti, kteří hodnotí životní úroveň své domácnosti jako špatnou, a respondenti, kteří se sami řadí na levou stranu politického spektra.

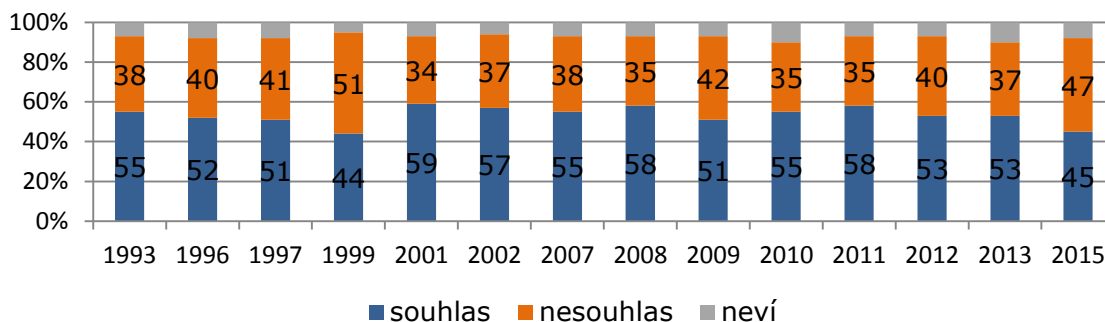
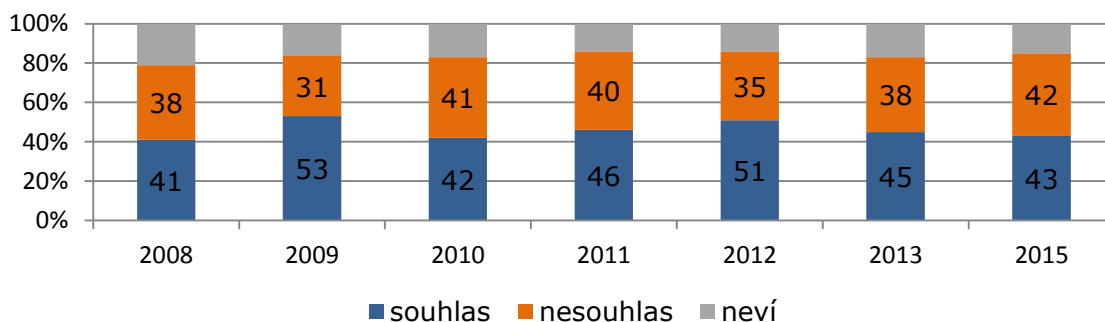
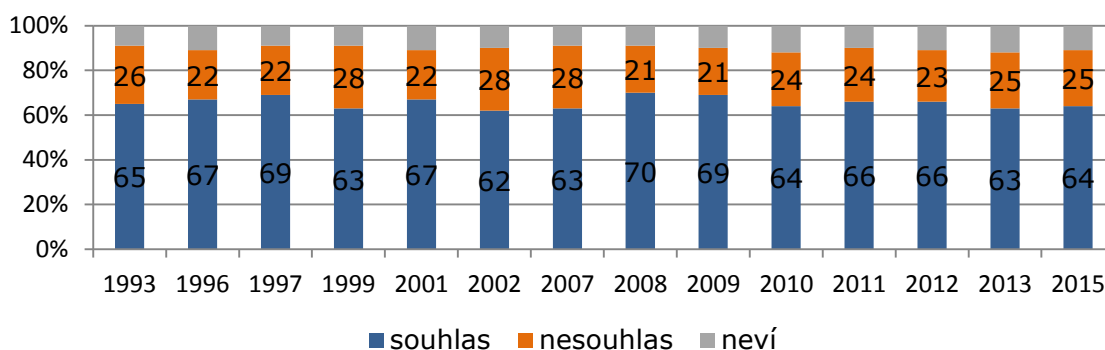
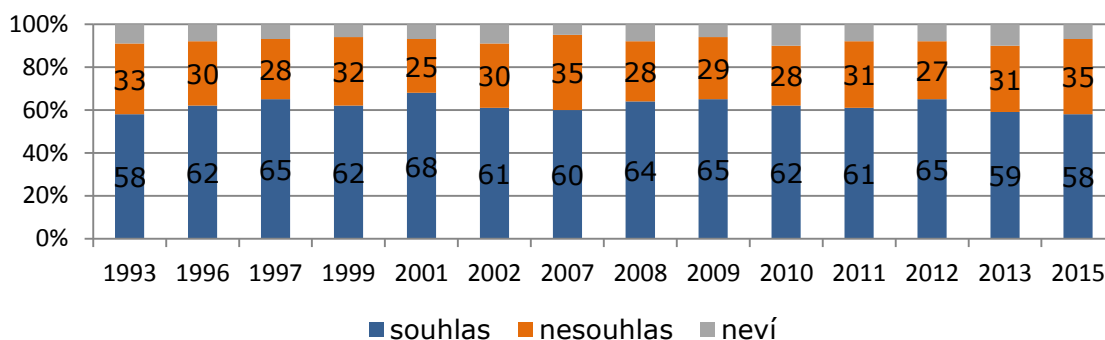
Jak je vidět z časového srovnání (viz grafy 1a až 1f) za více než dvě desetky let, setrvale nejvíce lidé souhlasí s bráněním suverenity státu za každou cenu. V porovnání se situací v roce 2013 došlo v aktuálním výzkumu k nárůstu podílu respondentů, kteří souhlasí s obranou suverenity státu za každou cenu, o 5 procentních bodů a naopak k poklesu podílu těch, kteří souhlasí s tím, že náklady na obranu zbytečně zatěžují státní rozpočet, o 8 procentních bodů, při nárůstu podílu nesouhlasících o 10 procentních bodů. Podíl souhlasících s tímto výrokem je tak společně s rokem 1999 nejnižší od roku 1993. V aktuálním šetření jsme rovněž zaznamenali nárůst nesouhlasných odpovědí v případě výroku „Naše armáda je na úrovni armád vyspělých západních zemí“ (o 4 procentní body) a „Je zbytečné uvažovat o obraně státu, protože o takové malé zemi, jako jsme my, stejně rozhodují velmoci“ (také o 4 procentní body).

Graf 1a: Souhlas/nesouhlas s výroky o obraně – časové srovnání (v %)

a) Suverenitu státu je třeba za každou cenu bránit

¹ Znění otázky: „Na obranu státu existují nejrůznější názory. Přečtu Vám některé a Vy mi prosím řekněte, zda s nimi souhlasíte nebo nesouhlasíte. a) Suverenitu státu je třeba za každou cenu bránit. b) Náklady na obranu státu zbytečně zatěžují státní rozpočet. c) Naše armáda je na úrovni armád vyspělých západních zemí. d) Kdyby k něčemu došlo, stejně bychom se neubránili. e) Je zbytečné uvažovat o obraně státu, protože o takové malé zemi, jako jsme my, stejně rozhodují velmoci.“ Varianty odpovědí: rozhodně souhlasí, spíše souhlasí, spíše nesouhlasí, rozhodně nesouhlasí.

Graf 1b: Náklady na obranu státu zbytečně zatěžují státní rozpočet.**Graf 1c: Naše armáda je na úrovni armád vyspělých západních zemí.****Graf 1d: Kdyby k něčemu došlo, stejně bychom se neubránili.****Graf 1e: Je zbytečné uvažovat o obraně státu, protože o takové malé zemi, jako jsme my, stejně rozhodují velmoci.**

Poznámka: Údaje v grafu představují součty podílů rozhodně + spíše souhlasí, respektive rozhodně + spíše nesouhlasí.

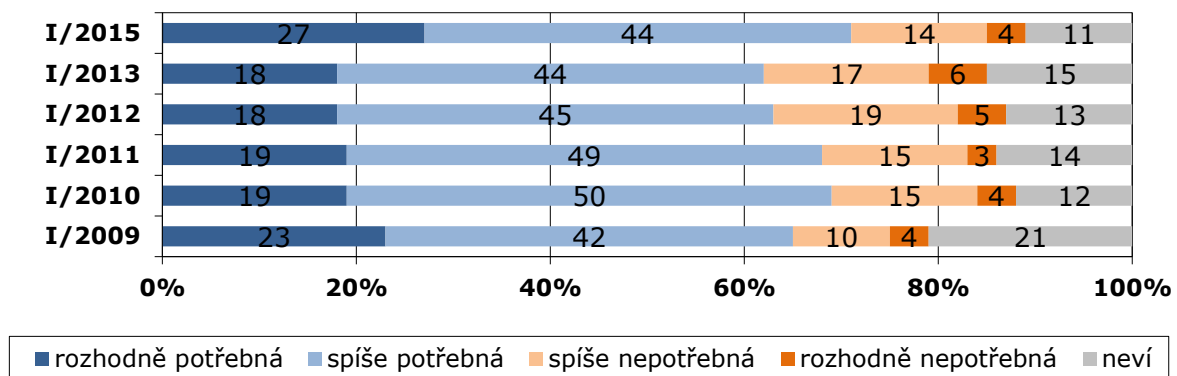
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 12. – 19. 1. 2015, 1021 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Sedm z deseti českých občanů (71 %) je přesvědčeno o potřebnosti² Severoatlantické aliance v současné době, necelá pětina (18 %) míní, že organizace je nepotřebná. O málo více než desetina občanů (11 %) se k této otázce neuměla vyjádřit.

Oproti šetření realizovanému v lednu 2013 jsme zaznamenali výrazný nárůst podílu občanů, kteří jsou přesvědčeni o potřebnosti existence Severoatlantické aliance, a to o 9 procentních bodů. Nárůst byl navíc zaznamenán v kategorii těch, podle kterých je NATO „rozhodně potřebné.“ Podíl dotázaných, kteří NATO považují za potřebné, je tak v současnosti nejvyšší za celé sledované období, tedy od roku 2009.

Graf 2: Je NATO jako vojenskopolitická organizace potřebná v současné době?

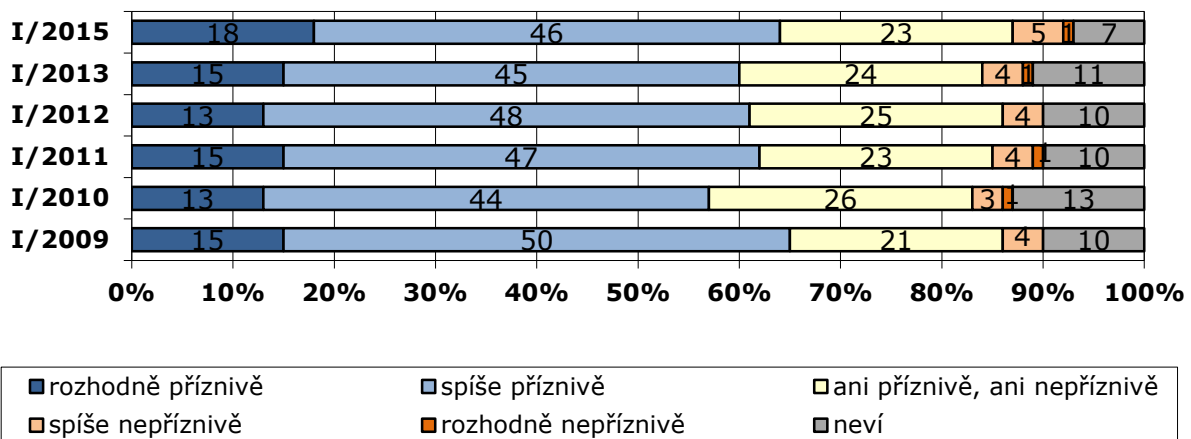
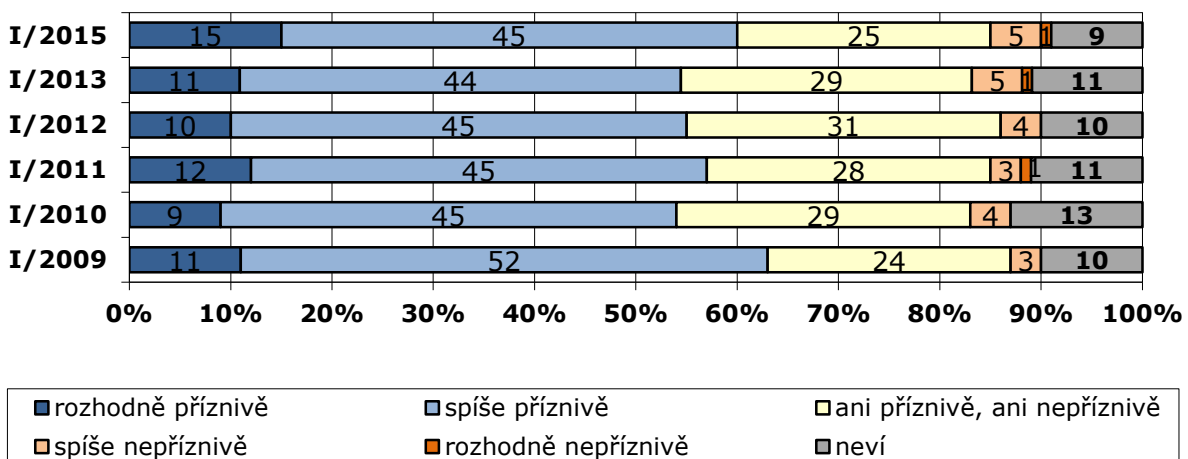
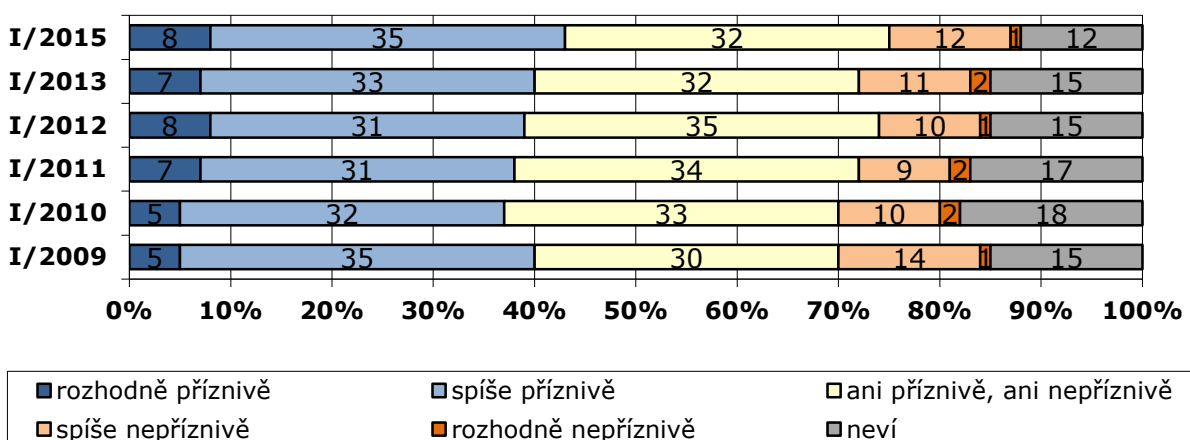
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., *Naše společnost 12. – 19. 1. 2015*, 1021 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

O potřebnosti existence Severoatlantické aliance jsou výrazně častěji přesvědčeni ti, kteří vyjadřují spokojenost s členstvím v ní. Názor o potřebnosti také ve větší míře zastávají lidé s vysokoškolským vzděláním, občané ve věku 30 až 44 let, ti, kteří deklarují dobrou životní úroveň své domácnosti, ti, kdo se na škále levice-pravice řadí k pravici, a kdyby se konaly volby do Poslanecké sněmovny, ti, kteří by v nich podpořili ANO nebo TOP 09. O nepotřebnosti Severoatlantické aliance jsou zase ve větší míře přesvědčeni sympatizanti levice, obyvatelé starší 60 let, lidé pokládající životní úroveň vlastní domácnosti za špatnou, důchodci a respondenti, kteří by podle svých slov ve volbách dali svůj hlas KSČM.

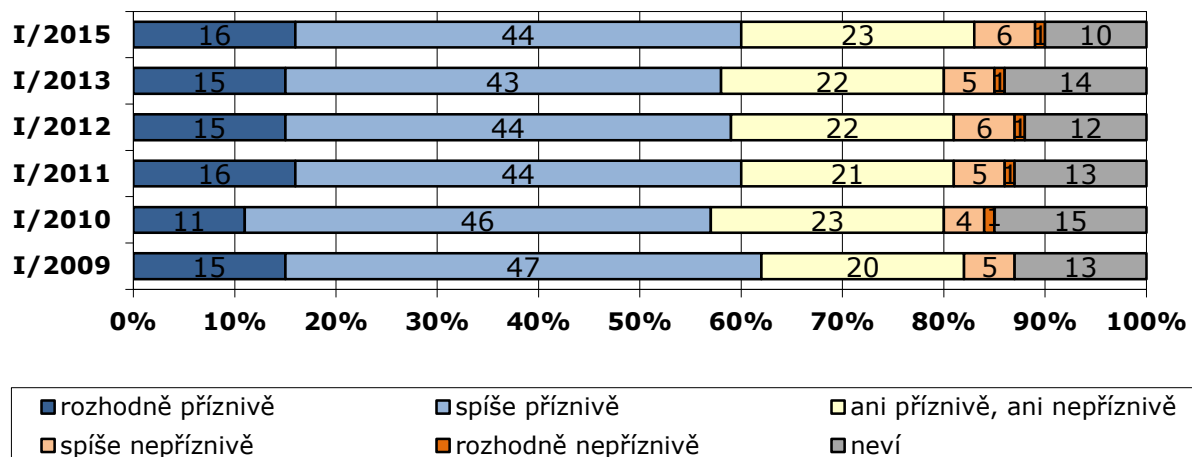
Prostřednictvím baterie otázek byly dále ve výzkumu zjišťovány názory na to, jak existence a jednání NATO působí na bezpečnost svých členů, na vztahy mezi členy a vztahy s nečleny organizace, mír a stabilitu a na řešení hrozby terorismu (viz grafy 3a – 3f).³

² Znění otázky: „Jak byste hodnotil potřebnost existence NATO jako vojenskopolitické organizace v současné době? Řekl byste, že je...“ Varianty odpovědí: rozhodně potřebná, spíše potřebná, spíše nepotřebná, rozhodně nepotřebná.

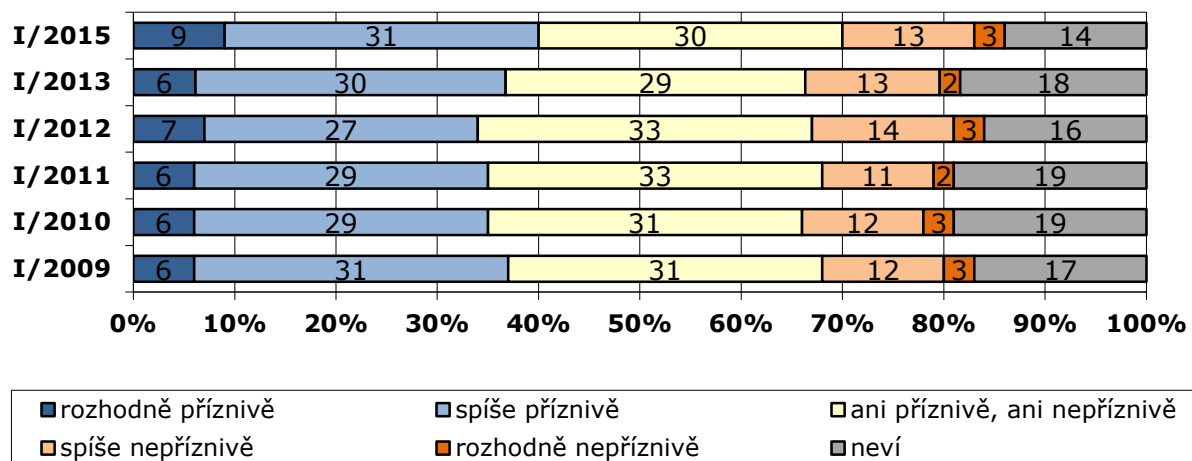
³ Znění otázky: „Jak příznivě či nepříznivě podle Vás existence a jednání NATO působí na a) bezpečnost svých členů, b) vzájemné vztahy mezi členskými státy, c) vztahy NATO a jeho členských států s jinými zeměmi, d) mír a stabilitu v euroatlantické oblasti, e) mír a stabilitu v jiných částech světa, f) řešení hrozby terorismu?“ Varianty odpovědí: rozhodně příznivě; spíše příznivě; ani příznivě, ani nepříznivě; spíše nepříznivě; rozhodně nepříznivě.

Graf 3a: Jak existence a jednání NATO působí na bezpečnost svých členů? (%)**Graf 3b: Jak existence a jednání NATO působí na vzájemné vztahy mezi členskými státy? (%)****Graf 3c: Jak existence a jednání NATO působí na vztahy NATO a jeho členských států s jinými zeměmi? (%)**

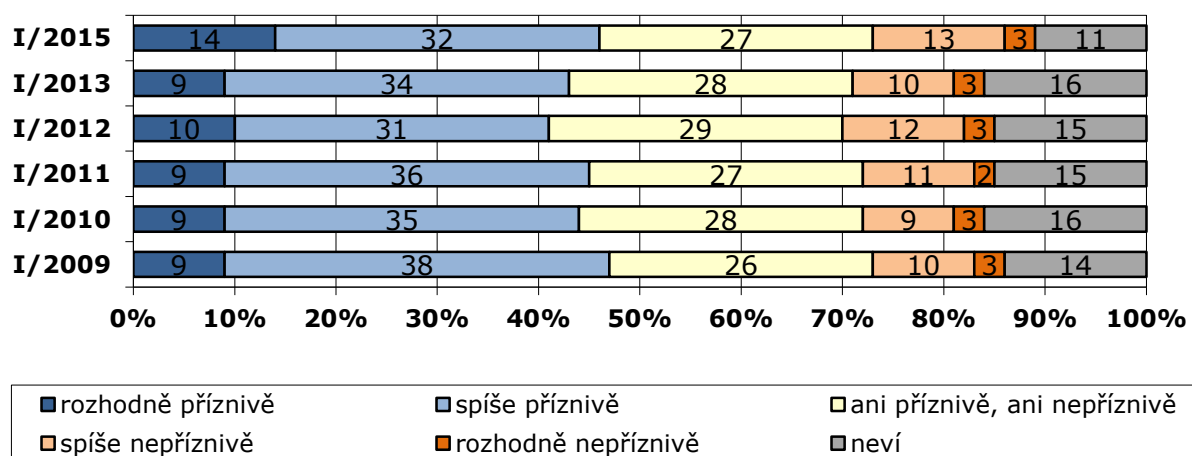
Graf 3d: Jak existence a jednání NATO působí na mír a stabilitu v euroatlantické oblasti? (%)

Graf 3e: Jak existence a jednání NATO působí na mír a stabilitu v jiných částech světa? (%)

Graf 3f: Jak existence a jednání NATO působí na řešení hrozby terorismu? (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 12. – 19. 1. 2015, 1021 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

V mínění o působení NATO na všechny uvedené oblasti převládá příznivé hodnocení, negativní hodnocení je u všech zkoumaných položek v menšině.

Nejpříznivěji je hodnoceno působení existence a jednání NATO na bezpečnost svých členů (64 % příznivých odpovědí), na mír a stabilitu v euroatlantické oblasti (60 %) a na vzájemné vztahy mezi členskými státy (60 %), tedy na oblasti reprezentující působení uvnitř organizace. Také v dalších oblastech převažuje příznivé hodnocení nad hodnocením negativním: necelá polovina českých občanů je přesvědčena o příznivém působení existence NATO na řešení hrozby terorismu (46 %), přibližně dvě pětiny oslovených uvedly, že existence NATO působí příznivě na vztahy NATO a jeho členských států s jinými zeměmi (43 %) a na mír a stabilitu v jiných částech světa (40 %). U všech zkoumaných položek hodnotila negativně existenci a jednání NATO jen necelá pětina dotázaných.

Ve srovnání s minulým šetřením v roce 2013 došlo k nárůstu podílu respondentů, kteří příznivě hodnotili dopad existence a jednání NATO na vzájemné vztahy mezi členskými státy (o 5 procentních bodů), bezpečnost svých členů (4 procentní body) a na mír a stabilitu v jiných částech světa (o 4 procentní body).

V hodnocení působení Severoatlantické aliance na uvedené oblasti se občané liší podle toho, zda jsou spokojeni s členstvím v NATO a zda považují tuto organizaci za potřebnou. Občané, kteří jsou s členstvím spokojeni, a ti, kteří jsou přesvědčeni o potřebnosti NATO, v mnohem větší míře vyslovují příznivá hodnocení u všech zkoumaných položek. Z hlediska sociodemografických charakteristik jsou příznivější hodnocení viditelná zejména u lidí, kteří deklarují dobrou životní úroveň, a u sympatizantů pravoce, což odpovídá rozdílu pozorovaným u spokojenosti s členstvím a u mínění o potřebnosti Severoatlantické aliance.